Pogrzeb dziecka, które zmarło przed urodzeniem lub krótko po porodzie

[wskazania i dekret biskupa elbląskiego, 4 marca 2017]

1. Życie ludzkie posiada wielką wartość [1] . Także życie nienarodzonego. Jest ono darem Boga dla innych. Życie osoby ludzkiej rozpoczyna się z chwilą jej poczęcia.

2. Rodzice boleśnie przeżywają utratę swego dziecka gdy rodzi się martwe lub umiera zaraz po urodzeniu. Trauma jest tak wielka, że najczęściej wymaga fachowej, psychologicznej pomocy i grupy wsparcia. Potrzebna jest również pomoc i wieloetapowa opieka duszpasterska.

3. Rodzice mają prawo do nadania imienia dziecku, które rodzi się martwe. Mają też prawo do pogrzebu takiego dziecka.

4. Zmieniły się przepisy prawa polskiego. Zezwalają one rodzicom na rejestrację urodzin i śmierci dziecka. Kartę dla celów pochówku wystawia szpital i na tej podstawie USC sporządza odpis aktu urodzenia z adnotacją, że dziecko urodziło się martwe. Wówczas, ciało zmarłego dziecka odbiera ze szpitala firma pogrzebowa [2] .

5. Dzieci rodzące się jako martwe lub zmarłe krótko po narodzeniu, posiadają prawo do pełnego pogrzebu. Niedopuszczalna jest praktyka skróconej wersji pogrzebu do tzw. ?pokropku?. Duszpasterze nie mają podstawy, aby odmawiać pogrzebu w powyższych sytuacjach.

6. Prawo kanoniczne przewiduje **pogrzeb dziecka nieochrzczonego** [*Kodeks Prawa Kanonicznego* , kan. 1183 § 2]. Wieczny los dziecka, Kościół wraz z rodzicami powierza z ufnością Bogu, dobremu Stwórcy i miłosiernemu Zbawcy. Modlitwa Kościoła jest pełna nadziei, gdyż Stwórca nie chce utracić żadnego ze swych stworzeń i pragnie, aby wszyscy byli zbawieni [1 Tm 2, 4].

Teksty Mszy św. znajdziemy w Mszale [*Mszał*, s. 241??]. Dalsze części liturgii podają *Obrzędy pogrzebu* , wyd. II uzupełnione 2010, rozdz. VII [pogrzeb przewiduje trzy tzw. stacje: w domu, kościele i na cmentarzu].

Nabożeństwo pogrzebowe nie posiada w tym przypadku charakteru pokutnego [dlatego kapłan używa szat koloru białego]. W modlitwie eucharystycznej we wspomnieniu za zmarłych nie wymienia się imienia dziecka, ponieważ ta modlitwa dotyczy ochrzczonych. Wieczny los dziecka wraz ze wspomnieniem imienia, należy powierzyć dobroci Boga w wezwaniu modlitwy

wiernych [np. Módlmy się za zmarłego NN., aby Pan Bóg, w swej dobroci dał mu radość i wieczne szczęście ze zbawionymi].

1. Zdarza się również, że wkrótce **po porodzie i po chrzcie** [zazwyczaj udzielonym w szpitalu] dziecko umiera. W Mszale oraz Obrzędach pogrzebu, odnajdujemy na tę okoliczność formularz Mszy św. i pogrzebu dziecka ochrzczonego [
Mszał
, s. 239??].
Dziecko
poprzez sakrament chrztu zostało włączone w zbawczą tajemnicę Chrystusa i w Jego Ciało, czyli Kościół. Z chwilą śmierci, wolne od jakiejkolwiek osobistej winy, weszło do wspólnoty zbawionych. Ból utraty wiąże się tu z pewnością, którą daje wiara, że dziecko cieszy się oglądaniem Boga.

2. Duszpasterze mają okazać szczególną delikatność i powściągliwość. Nie powinni w żaden sposób sugerować potrzeby składania ofiary pieniężnej przy okazji pogrzebu dziecka. Najlepszym rozwiązaniem jest w tym przypadku pełna rezygnacją z jej przyjęcia. Rodzice i rodzina zostali bowiem dotknięci wielkim cierpieniem, co wyraża się ich szczególną wrażliwością. Muszą załatwić wiele formalności, pokonać trudne procedury. Często znajdują się w tak trudnej sytuacji życiowej po raz pierwszy. Należy to rozumieć i uszanować.
3. Fakt pogrzebu dziecka powinien zostać odnotowany w parafialnej księdze zmarłych.

10. Od kilku lat obchodzony jest ?Dzień Dziecka Utraconego? [15 października]. Duszpasterze powinni informować i przypominać o tym dniu. W nauczaniu niedzielnym należy wskazywać na możliwość urządzania pogrzebu dzieciom zmarłym przed urodzeniem lub krótko po porodzie.

11. W wielu miastach kilka razy w roku dokonuje się pogrzebu ciał i szczątków dzieci, których rodzice nie odebrali ze szpitala. Zostają one wówczas pochowane w specjalnej kwaterze cmentarza, także z obrzędem religijnym.

12. Byłoby dobrze, gdyby stowarzyszenia organizowały grupy wsparcia i dłuższy okres psychologicznej pomocy dla rodziców po utracie dziecka. Grupy tego typu, mogłyby istnieć przy parafiach.

Niniejszym, biorąc pod uwagę godność dziecka zmarłego w łonie matki, albo wkrótce po urodzeniu, zobowiązuję duszpasterzy diecezji elbląskiej do organizowania pełnego pogrzebu dzieci utraconych w powyższych okolicznościach [kan. 1176 KPK].

+Jacek Jezierski ? biskup elbląski

---

[1] Biskup elbląski Jan Styrna wydał [24 lutego 2014] Instrukcję w sprawie pogrzebu dzieci zmarłych przed urodzeniem. Podobne instrukcje wydały wcześniej: diecezja łomżyńska [2011], radomska [2011] i ełcka [2013].

[2] Spraw pogrzebu dotyczy rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 7 grudnia 2001 [Dz. U. nr 153, poz. 1783]. Dnia 21 grudnia 2006 Minister Zdrowia wydał nowe rozporządzenie w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi [Dz. U. z 2007 r. nr 1, poz. 10]. Mocą tego rozporządzenia, ciała dzieci martwo urodzonych, bez względu na czas trwania ciąży, zostały uznane jako zwłoki ludzkie.